

Dolores Monserdà

(1845 – 1919)

La fabricant

(1904)

CAPÍTOL XIII DE VELERS A FABRICANTS

Hi ha persones, per les quals el lligam de la germanat es una lleu teranyina que el vent de l'interès o de les dissensions trenca i desfà en el gel de la indiferència, mentre que en altres, el llaç nuat al frec dels petons de la mare, s'endinsa tan fondo que arrela per a tota la vida. I com l'amor es foc, no li costa gaire el fondre culpes i enardir afectes. Així havia passat amb l'Antonieta, a quins ulls el seu Pep, a mes del carinyo de la germanor, s'apareixia i engrandia amb la tradicional representació d'hereu de la casa dels seus pares; portant-la a perdonar agravis i a cercar una reconciliació, que el temps i les circumstàncies es cuidaren de conseguir.

En quant a en Coromines, amb mes dolenta escorça que mal fondo, ja fos per arrepeniment de la conducta que observa amb ella en l'època del seu matrimoni o perquè la marxa i prosperitat de la casa a Grau Ii demostres tota la vàlua de la seva mestressa, malgrat l'aspror del seu caràcter, una vegada fetes les paus, s'esforça en manifestar-li la consideració en que la tenia. I com anant a la Ronda de Sant Pere no li era gran marrada passar pel carrer de Sant Pere mes Baix, poques vegades transcorria una setmana sens que, encara que sols fos per un moment, deixes d'anar a veure-la. Be es veritat que, en moltes d'aquestes visites, en Pep Coromines no feia altra cosa que donar el «Deu te guard» preguntar com d'esma pels demes de la casa i anar-se'n; però en altres, segons s'esqueia, s'explaiava parlant d'assumptes de la fabricació; conversa que tenia la seguretat de que havia d'esser distretament escoltada per la seva dona, mentre que per la seva uniformitat del seu modo de sentir i pensar, era atesa amb gran

plaer per l'Antonieta, amb el que l'assiduïtat i bon afecte presents, esborraren amb escreix els res sentiments per les dissensions passades.

En quant als progressos materials de la casa, es precis recordar que de l'any 1861, i també de mes enrera, arrenca la importància de les grans fàbriques de la nostra ciutat. Avui no es difícil esser fabricant, ja que les maquines i els enginyers i els contramestres i els majordoms son els que fan la feina; mes, en el temps en que s'establí en Pere Joan Grau o sia l'època dels telers a ma, el primer factor era la intel·ligència i habilitat de l'obrer, la que se li recompensava amb el guany d'un bon jornal; i segons eren les seves aptituds, si la sort l'afavoria, fàcilment passava de treballador a amo; per mes que, a l'arribar-hi, els guanys fossin tan modestos com ho era aleshores la vida dels menestrals de la nostra ciutat.

Les maquines revolucionaren per complet aquest modo d'esser, multiplicant la producció, abaratint la ma d'obra i substituint els fadrins ensinistrats amb quatre anys d'aprenentatge, per obrers que no tenen altre càrrec que el de vigilar el teler que, mecànicament, produeix el que abans necessitava de la intel·ligència i traça del treballador.

Els que ja perits en l'ofici de veler, amb els seus estalvis s'havien establert pel seu compte amb els telers a mà, i, a l'apareixer els mecànics, es trobaren amb prou capital per a comprar-ne, foren ; que, passant per sobre dels petits industrials, posaren els fonaments d'aquestes grandioses fàbriques que han estat la vida i riquesa de la nostra ciutat, creant en ella la classe anomenada burgesa, nascuda de la ruïna dels nostres antics menestrals. En aquest cas s'havia trobat en Pere Joan Grau que, allunyat de vicis i diversions, treballador i intel·ligent en el seu ofici, conduit i animat per l'empresa i energia de la seva dona, no fer altra cosa que seguir per la sortosa corrent la seva època, corrent que feia apuntar als llibres de caixa balanços de setanta i vuitanta mil duros a l'any; corrent de fabulosos ingressos sense l'horrorosa amenaça de les bombes, ni les pertorbacions de les vagues decretades mes endavant Is autoritaris decrets de la *Internacional*.

(...)